

Tystnadsplikt

För personliga assistenter

I det här dokumentet vill vi på ett begripligt och konkret sätt försöka beskriva vad som gäller om tystnadsplikten för dig som arbetar som personlig assistent i kooperativ, företag eller i brukarens egen regi.

Lagregler

Regler om tystnadsplikt ” för den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet ”finns i lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS 29§.

Som anställd i en verksamhet som tillhandahåller personlig assistans är du skyldig till att följa LSS bestämmelser.

Dessutom finns regler om tystnadsplikt i de kollektivavtal som gäller för ditt arbete mellan arbetsgivarorganisation och Svenska Kommunalarbetsförbundet inom personlig assistansområdet.

Vad innebär tystnadsplikt för dig som personlig assistent?

Tystnadsplikt innebär att det är förbjudet att muntligen, skriftligen eller på något annat sätt föra vidare uppgifter om enskilda brukare till obehöriga, tex egen familj eller andra utomstående.

Tystnadsplikt kan också enligt regler i kollektivavtal gälla uppgifter om andra anställdas personliga förhållanden.

Vilka uppgifter gäller tystnadsplikten?

Du får inte lämna ut uppgifter om enskilda människors personliga förhållanden till andra personer om det inte klart framgår att uppgiften kan föras vidare utan att den enskilde eller någon närstående lider men.

Vad betyder lida men?

Att lida men innebär att den som blivit omtalad har upplevt att han / hon utsatts för fysiskt eller psykiskt obehag eller skada av något slag. Så snart det finns minsta risk för att någon skulle kunna uppleva detta är du skyldig att hålla uppgiften hemlig. Även till synes oskyldiga uppgifter, tex en enskild brukares adress och telefonnummer är belagda med tystnadsplikt. Därför är det viktigt att du fått brukarens medgivande eller samtycke om du ska lämna sådana uppgifter till dina anhöriga, daghem, skola eller liknande.

Vem bedömer vad som är lida men?

Enligt tystnadsplikten får du alltså inte säga saker som kan skada brukaren eller hans/ hennes anhöriga, vänner och liknande. Det är inte du som bedömer om det du sprider ut är till skada för den du pratat om. Det är brukarens egen personliga uppfattning om vad som kan anses vara till men för honom/ henne som gäller.

Vem är skyldig att följa tystnadsplikten?

Tystnadsplikten gäller anställda i verksamheter enligt LSS där man som anställd kommer i kontakt med för individen känsliga uppgifter.

När jag har slutat min anställning, vad gäller då?

Det är viktigt att komma ihåg att du inte heller efter det att du slutat arbeta som personlig assistent får föra vidare uppgifter som du fått kännedom om under din tid som personlig assistent. Tystnadsplikten gäller hela ditt liv.

Gäller tystnadsplikten även inför arbetskamrater och överordnade?

Grundregeln är att uppgifter inte får lämnas till någon som inte har med brukarens situation att göra. Självklart får du meddela viktig information till andra assistenter

eller överordnaren som arbetar hos samma brukare om brukaren inte kan göra det själv och behöver stöd i detta. Du får inte lämna ut andra uppgifter än de som har betydelse i den aktuella situationen.

Får jag lämna ut uppgifter till myndigheter?

Tystnadsplikten gäller också mellan dig och anställda vid olika myndigheter, tex försäkringskassan, socialnämnden och arbetsförmedlingen. I vissa fall har man dock rätt eller skyldighet att lämna ut uppgifter till myndigheter, bla vittnesplikt.

Innan en uppgift lämnas ut ska din arbetsgivare eller din arbetsledare godkänna att du gör det.

Får jag lämna ut uppgifter till massmedia?

Det är inte lämpligt att lämna ut uppgifter som är belagda med tystnadsplikt till tidningar, radio och tv. Om uppgifterna du lämnar till media innebär att den enskilde drabbas kan uppgiftslämnandet ses som ett brott mot din kollektivavtalsreglerande tystnadsplikt.

Finns det några undantag från reglerna om tystnadsplikt?

Om en person, eller personens legale företrädare, ger dig tillåtelse till att lämnas ut en uppgift som rör brukaren själv har du rätt att göra det.

Du bör dock kontrollera att någon närstående till den som ger tillåtelse inte skadas av att uppgiften lämnas ut. Om så är fallet får du trots samtycket inte lämna ut uppgiften, om du inte fått tillåtelse även av denne.

Vad gör jag om jag tycker att brukaren far illa på något sätt eller är utsatt för fysik eller psykisk misshandel?

Om en vuxen far illa, blir utsatt för övergrepp eller andra brott och själv har förmåga att avgöra om en polisanmälan ska göras, bör den personliga assistenten ha

brukarens samtycke för att göra en polisanmälan. I första hand bör brukaren själv göra en anmälan.

Om det är ett barn som far illa, tex brukaren själv eller ett barn i brukarens familj, är du skyldig att anmäla detta till socialtjänstlagen.

Vad händer om jag bryter mot tystnadsplikten?

Om du lämnar ut uppgifter som du är skyldig att hålla hemliga kan du åtals och dömas för brott mot tystnadsplikten. Straffet för sådana brott är böter eller fängelse i högst ett år.

Det är alltså ett allvarligt brott att bryta mot tystnadsplikten.

Tala alltid med din arbetsgivare eller arbetsledare när något är oklart inom det här området.

Jag har läst och är införstådd med vad tystnadsplikt innebär.

Datum: _____

Namn: _____

Jag har fått och läst informationen av tystnadsplikt och är införstådd med vad som det innebär.

Datum: _____

Namn: _____